

POP-ROCK, BLUES, ROCK 'N' ROLL ALAPRITMUSOK 1.

A Dobos Magazin első száma majdnem pontosan hat éve jelent meg. Ebben találhattunk egy „Rock Alapok” című cikket, amely főleg nyolcadok használatával játszható ritmusokkal foglalkozott, és elsősorban kezdőknek, valamint jelentős gyakorlattal nem rendelkező dobosoknak szántam. Hat év hosszú idő, és ezalatt biztosan sokan kezdtek dobolni, ezért ismét el szeretném kezdeni ezt az elsősorban a dobszereléssel most ismerkedő dobosoknak szánt cikksorozatot.

Ebben a „második első” részben a pop-rock, blues és rock and roll műfajban hallható dobkíséreteken leggyakrabban előforduló lábcintányér-variációkat vehetjük szemügyre. Hogy értelmezni tudjuk a kottát, elengedhetetlen, hogy ismerjük az alapvető ritmusképleteket, azaz a negyedeket, a nyolcadokat, a triolákat és a tizenhatodokat. Négyféle alapvető kéz-láb koordinációs ismerettel is rendelkezniünk kell: képesnek kell lennünk arra, hogy üssünk a jobb kezünkkel, a jobb és a bal kezünkkel egyszerre, a jobb kezünkkel és a jobb lábunkkal egyszerre, valamint a két kezünkkel és a jobb lábunkkal egyszerre.

Ez alkalommal kétféle lábdob-pergődob kombinációval foglalkozunk: az elsőben a lábdob és a pergő felváltva szólal meg, a másodikban a pergődobbal együtt megszólal a lábdob is. Az első két kottapéldában negyedeket játszunk a lábcintányéron, és ezzel együtt szólaltatjuk meg a kétféle ritmust. Hogy tudjuk, hogy éppen hol tartunk, a legegyszerűbb az, ha számolunk, miközben játszunk, így: egy, két, há, négy. A szótagokat egyenletes gyorsasággal ejtsük ki.

A harmadik és a negyedik kottapéldában csak a lábcintányéron játszott ritmus változik: nyolcadokat játszunk. A nyolcadokat a legkönnyebben a következő módon számolhatjuk: egyet, kettőt, hármat, négyet. Természetesen itt is figyeljünk arra, hogy a szótagokat egyenletes gyorsasággal ejtsük ki, ne álljunk meg közben. Valószínűleg szükségünk lesz arra, hogy külön gyakoroljuk az első- és a második negyedben található ütésekkombinációkat. Jó ötlet, ha először csak az első két hangra koncentrálnunk, és ezt a „láb és lábcin együtt, lábcintányér magában” kombinációt gyakoroljuk, majd ezután a harmadik és negyedik hangot, és ezután próbáljuk meg az egész ritmust. Számomra ez egy kicsit olyan, mint amikor szótagolva tanulunk olvasni: lassú, de biztos módszer. Az sem rossz ötlet, ha megpróbáljuk a ritmust „elénekelni”. Amikor a lábdob kell, hogy megszólaljon, próbáljuk valamilyen módon utánózni a hangját, mondjuk azt, hogy „du”, „tu”, vagy „bumm”, amikor a pergődob, akkor azt, hogy „ta”, vagy „pa”, vagy „paff”, amikor pedig a lábcintányér, akkor: „ci”, vagy „cin”. Tehát pl. a harmadik ritmust így tudjuk „elénekelni”: „tu-ci, ta-ci, tu-ci, ta-ci”.

Az ötödik és a hatodik kottapéldában a lábcintányéron triolákat játszunk. A legegyszerűbb, ha így számoljuk a hangokat: egyenként, kettőnként, hármanként, négyenként. A szabályok ugyanazok, mint az előző két gyakorlatban: a szótagokat egyenletes gyorsasággal ejtsük ki, ne álljunk meg közben, valamint gyakoroljuk előbb külön az első három, majd a következő három hangot. Ha a ritmust el akarjuk „énekelni”: tu-ci-ci, ta-ci-ci, tu-ci-ci, ta-ci-ci”.

A hetedik és a nyolcadik kottapéldában tizenhatodokat játszunk a lábcintányéron. Így számoljunk: egyesével, kettesével, hármasával, négyesével. Ezután nem fogom leírni ugyanazt, mint az előzőekben, ugyanúgy gyakoroljuk a ritmusokat, mint az előzőeket.

A kilencedik és a tizedik kottapéldában a triolák középső hangjain nem játszunk. Az ilyen ritmusokat shuffle-nek nevezzük. (A kiejtés: „saffl”) Triolákat számoljunk, de amikor a második szótagokhoz érünk, ne üssük meg a lábcintányért. Először gyakoroljuk külön a lábcintányér szólamát, és ha már biztonsággal játsszuk, azután adjuk hozzá a lábdobot és a pergődobot a ritmushoz.

A tizenegyedik és tizenkettedik kottapélda olyan ritmusokat mutat be, amelyben a negyedek és a „középen hiányos” triolák egymás után fordulnak elő. Az ilyen ritmusokat leggyakrabban swingnek nevezzük. Az ötvenes évek rock'n'roll zenéje nagyon gyakran alkalmazza ezt a ritmust, valamint a jazz-zene dobkísérete is erre a ritmusra épül. Ugyanúgy, mint az előbb, először külön gyakoroljuk a lábcintányéron játszott ritmust. Amikor negyedek kell játszunk, számoljunk úgy mintha triolát játszanánk, de csak az első szótagon üssünk. Vagyis a teljes lábcintányér-ritmus: e-(gyen-ként), ket-(tón)-ként, hár-(man-ként), né-(gyen)-ként. A zárójelekkel azokat hangokat jelöltem, amikor számolunk, de nem ütünk.

Olyan ritmusokat is hallhatunk napjaink könnyűzenéjében, amikor az első nyolcadokat nem ütjük meg a lábcintányéron (pl. ska, dance, house, techno). A két legegyszerűbb alapritmust mutatja be a 13. és a 14. példa. Ha tizenhatodokra épülő ritmust kell játszunk, de a tempó gyors, akkor a tizenhatodokat váltott kézzel kell játszunk a lábcintányéron és a pergődobot a jobb kezünkkel ütjük meg (15. 16. példa). Elképzelhető az is, hogy a nyolcadokat kell váltott kézzel játszunk, vagy úgy, hogy a jobb kezünkkel a lábcintányért, a ballal pedig a pergődobot ütjük (pl. ha „lagzi”-ritmust, vagy a speed- és death metal műfajban használatos „blastbeat”-et kell játszunk, 17. példa), vagy pedig úgy, hogy mindkét kezünkkel a lábcintányért ütjük, és a jobb kézzel a pergőt (a „punk-ska” ritmus egyik változata, 18. példa).

Hogy eredményesen elsajátíthassuk a ritmusokat, ne feledkezzünk meg a következőkről: gyakoroljunk minden nap, minél többet, ne hagyjuk, hogy amit egyszer megtanultunk, néhány nap alatt elfelejtsük. Ha egy nap csak egy ritmust tanulunk meg az teljesen rendjén van, inkább tanuljunk lassabban, de alaposan. Hallgassunk zenét és próbáljuk meg „beazonosítani”, hogy milyen fajtájú ritmust hallunk. Nem kell, hogy rendelkezünk dobszereléssel ahhoz, hogy gyakoroljuk a ritmusokat. A két kezünk és a két lábunk mindig velünk van, ha egy kis időre ráérünk, próbáljunk néhány ritmust például a két térdünkön eljátszani. Természetesen ez nem fog úgy megszólalni, mintha dobokon játszanánk, de még mindig jobb így gyakorolni, mint sehogy.

Próbáljuk meg a ritmusokat több tempóban, azaz gyorsabban és lassabban, több dinamikával, azaz halkabban és hangosabban is eljátszani. Figyeljünk oda a hangerőarányokra is: a bemutatott ritmusok rock jellegűek, a lábdob és a pergődob hangzása legyen a domináns, ezeket üssük meg határozottan, nagyobb hangerővel, a lábcintányért kissé visszafogottabban.

Próbáljuk meg azt is, hogy a ritmusokat más hangszínnel szólaltatjuk meg: üssük a lábcintányér helyett pl. a kísérocintányért, a beütőtányért, a legnagyobb tom-tomot, vagy akár bármelyik dob keretét, a bal kezünkkel a pergődob helyett játszhatunk fektetett verővel a kereten, vagy valamelyik tom-tomon, sok lehetőség közül választhatunk, próbáljuk ki őket, szükségünk lesz rájuk! És a legfontosabb: próbáljuk meg a ritmusokat zenével együtt is eljátszani!

Következő alkalommal lábdob-variációkkal foglalkozunk, addig is jó dobolást, sok sikert kívánok!

1. 2.

3. 4.

5. 6.

7. 8.

9. 10.

11. 12.

13. 14.

15. 16.

17. 18.